

La xarxa Natura 2000 a Catalunya

Any 2013

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
Direcció General de Polítiques Ambientals

ÍNDEX

La xarxa Natura 2000 a Catalunya	1
Direcció General de Polítiques Ambientals	1
1 Introducció	3
2 La Directiva hàbitats.....	3
2.1 Objectius i estructura.....	3
2.2 El sistema global de protecció d'espècies	4
3 La xarxa Natura 2000.....	7
3.1 Conservació dels hàbitats i les espècies mitjançant els espais de Natura 2000	8
3.2 Les regions biogeogràfiques de la Unió Europea	9
3.3 Mesures de conservació a adoptar en els espais de Natura 2000	9
4 La xarxa Natura 2000 a Catalunya.....	13
4.1 La declaració de les Zones Especials de Conservació i l'instrument de gestió	15

Annexos

Annex 1: Llista d'espais de la xarxa Natura 2000 catalana

Annex 2: Superfície dels espais per municipis

Annex 3: Llistats dels hàbitats de l'Annex I de la Directiva d'Hàbitats presents en els LIC

Annex 4: Llista d'espècies de l'annex II de la Directiva d'Hàbitats presents en els LIC

Annex 5: Llista d'espècies de l'annex I de la Directiva d'Aus presents en les ZEPA

1 Introducció

El Consell de les Comunitats Europees va aprovar l'any 1992 la Directiva 92/43/CEE, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres, coneguda també com Directiva hàbitats. Aquesta Directiva amplia els objectius i l'abast de la Directiva 79/409/CEE, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres. Ambdues, són els dos principals instruments de la Unió Europea (UE) per a la conservació dels hàbitats, les espècies i, en definitiva, del seu patrimoni natural. Així mateix, són el marc legal per a la creació de la xarxa Natura 2000, una xarxa d'espais naturals protegits d'abast europeu orientada a la conservació dels hàbitats i les espècies de les quals Europa té un pes important en la seva preservació a nivell planetari.

En la legislació de l'Estat espanyol, la transposició de la Directiva Hàbitats es va materialitzar, en un primer moment, en el Reial Decret 1997/1995, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres. Segons aquest Reial Decret - modificat posteriorment pel Reial decret 1193/1998 - són les Comunitats Autònomes les competents en el desplegament de la xarxa Natura 2000 a tot l'Estat. Més recentment, la Llei estatal 42/2007, del patrimoni natural y de la biodiversitat, que deroga els annexos d'aquests instruments de transposició de la Directiva, regula els procediments de designació dels espais de la xarxa Natura 2000 així com tota la resta d'aspectes derivats de la Directiva 92/43/CEE, referents a la xarxa Natura 2000. En el cas de Catalunya, la Llei 12/2006, que modifica la Llei 12/1985, d'espais naturals, determina que tots els espais de la xarxa Natura 2000 (ZEC i ZEPA) s'inclouen automàticament al PEIN en el moment de la seva declaració.

2. La Directiva hàbitats

2.1 Objectius i estructura

L'objectiu global de la Directiva hàbitats, descrit en l'article 2.1, és *“contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres en el territori europeu dels estats membres”*.

Per al compliment d'aquest objectiu global, la Directiva s'estructura en dos grans objectius més concrets:

- a) La creació de la xarxa Natura 2000 per a la conservació dels hàbitats naturals i dels hàbitats de les espècies.
- b) El sistema de protecció global de les espècies.

D'altra banda, hi ha altres aspectes i determinacions de la Directiva prou rellevants i que tenen a veure amb els temes següents:

- a) Mecanismes establerts per al seguiment de la implantació de la Directiva:
 - Realització d'un informe públic, cada 6 anys, per part dels estats membres sobre les disposicions i mesures adoptades en el marc de la Directiva, especialment pel que fa a Natura 2000.
 - Posteriorment, i en el termini de dos anys, la Comissió elaborarà un informe d'avaluació sobre progressos realitzats i sobre la contribució de Natura 2000 a la consecució de l'objectiu de garantir un estat de conservació favorable dels hàbitats i les espècies d'interès comunitari.
 - Creació d'un comitè dependent de la Comissió, per assistir a aquesta, que es coneix pel nom de Comitè Hàbitats.
- b) Foment de la recerca, els treballs científics i l'intercanvi d'informació entre els estats membres.
- c) Foment de l'educació i la informació sobre la necessitat de la conservació dels hàbitats i les espècies.
- d) Previsió de mecanismes de revisió i adaptació al progrés científic dels annexos de la Directiva.
- e) Definició dels conceptes bàsics i del concepte d'hàbitat o espècie d'interès comunitari.

2.2 El sistema global de protecció d'espècies

Els articles del 12 al 16, i els 22.a i 22.b, i els objectius i la creació de Natura 2000 (pel que fa a la conservació dels hàbitats de les espècies de l'annex II) estableixen un marc normatiu que configura un sistema global de protecció de les espècies en el territori de la UE.

La protecció d'espècies mitjançant Natura 2000 s'explica en l'apartat 3 d'aquest document i en els subapartats que aquest inclou.

Pel que fa als articles del 12 al 16, i 22.a i 22.b, aquests són els aspectes més importants a destacar:

- a) Els articles 12 i 13 estableixen un sistema de protecció rigorosa per a les espècies llistades en l'annex IV. Així mateix, l'article 22.a dóna la

directriu als estats membres d'estudiar la reintroducció d'espècies d'aquest annex.

- b) L'article 14 estableix unes mesures de gestió per a la captura i explotació de les espècies llistades en l'annex V.
- c) L'article 15 estableix una regulació dels mètodes de captura, recollida i transport (principalment els citats en l'annex VI) de les espècies, i prohibeix de forma genèrica els mètodes no selectius.
- d) L'article 16 estableix els casos i les condicions en què es poden establir excepcions a les disposicions establertes en els articles 12, 13, 14 i 15.
- e) L'article 22.b dóna directrius amb referència a la presa de cautes pel que fa a la introducció intencionada d'espècies no autòctones.

Val a dir que en els annexos esmentats no hi ha espècies d'aus, ja que el sistema global de protecció d'espècies per a aquest grup taxonòmic és un aspecte que cobreix la Directiva de les aus.

2.3 Concepte d'hàbitat i espècie d'interès comunitari

2.3.1 Hàbitat d'interès comunitari

La Directiva hàbitats defineix "hàbitat natural" com aquelles zones terrestres o aquàtiques diferenciades per les seves característiques geogràfiques, abiòtiques i biòtiques, tant si són totalment naturals com seminaturals.

A continuació, defineix com a hàbitats naturals d'interès comunitari aquells, d'entre els hàbitats naturals presents en el territori de la UE, que compleixin alguna d'aquestes característiques:

- a) Es troben amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural.
- b) Tenen una àrea de distribució reduïda a causa de la seva regressió o a causa de tenir una àrea reduïda per pròpia naturalesa.
- c) Són exemples representatius d'una o diverses de les sis regions biogeogràfiques de la UE, és a dir, l'alpina, l'atlàntica, la continental, la macaronèsica, la mediterrània i la boreal.

Són, en definitiva, els que apareixen en l'annex I de la Directiva i és important remarcar, doncs, que no són tots els hàbitats presents a la UE sinó una selecció d'aquests. Alguns exemples són els alzinars, les pinedes de pi pinassa, pi pinyer o pi blanc, els penya-segats marins mediterranis, els matollars gipsícoles, els prats de dall, les cingleres calcàries amb vegetació casmofítica, les torberes i mulleres, etc.

Per últim, la Directiva defineix els hàbitats naturals prioritaris, d'entre els hàbitats naturals d'interès comunitari, com aquells amenaçats de desaparició, però que a més, la conservació dels quals suposa una especial responsabilitat per a la Comunitat a causa de la importància de la proporció de la seva àrea de distribució natural inclosa en el territori d'aquesta.

És important entendre que els hàbitats naturals d'interès comunitari (prioritaris o no) no són hàbitats naturals protegits, sinó catalogats. Allò que s'ha de garantir és la conservació d'unes mostres d'aquests mitjançant la seva inclusió en la xarxa d'espais Natura 2000. Això sí, però, mostres suficients que garanteixin la seva conservació en el territori de la UE. Que en una part del territori hi hagi un o diversos hàbitats d'interès comunitari no vol dir que en aquell lloc s'hagi de garantir la seva conservació.

2.3.2 Espècie d'interès comunitari

La Directiva hàbitats defineix les espècies d'interès comunitari com aquelles que, pel que fa al territori de la UE:

- a) Es troben en perill, excepte aquelles l'àrea de distribució natural de les quals s'estengui de forma marginal en aquest territori i no estiguin amenaçades ni siguin vulnerables en l'àrea del paleàrtic occidental.
- b) Siguin vulnerables, és a dir, que el seu pas a la categoria de les espècies en perill es considera probable en un futur pròxim en el cas de mantenir-se els factors que ocasionen l'amenaça.
- c) Siguin rares, és a dir, que les seves poblacions són de mida petita i que, sense estar actualment en perill ni ser vulnerables, podrien estar-ho o ser-ho.
- d) Siguin endèmiques i requereixin especial atenció a causa de la singularitat del seu hàbitat i/o de possibles repercussions que la seva explotació pugui tenir en la seva conservació.

Són, en definitiva, les que apareixen en els annexos II, IV i V de la Directiva, encara que, com hem vist en l'apartat 2.2, la inclusió d'una espècie en un o altre annex té unes implicacions molt diferents.

Pel que fa a les espècies d'interès comunitari de l'annex II, la Directiva també defineix d'entre aquestes les espècies prioritàries, enteses com aquelles que estant en perill, però que a més, la conservació de les quals suposa una especial responsabilitat per a la UE a causa de la importància de la proporció de la seva àrea de distribució natural inclosa en el territori d'aquesta.

A l'igual que en el cas dels hàbitats, les espècies d'interès comunitari de l'annex II (prioritàries o no) no són espècies protegides, sinó catalogades. Allò que s'ha de garantir és la conservació d'unes mostres suficients dels seus hàbitats mitjançant la seva inclusió en la xarxa d'espais Natura 2000. Això sí,

però, mostres suficients que garanteixin la seva conservació en el territori de la UE.

3 La xarxa Natura 2000

La Directiva 92/43, d'Hàbitats, crea la xarxa ecològica europea de zones especials de conservació anomenada Natura 2000. Aquesta Directiva també determina que Natura 2000 ha de garantir el manteniment en un estat de conservació favorable dels hàbitats¹ i els hàbitats de les espècies² en la seva àrea de distribució natural dins el territori de la UE. Un hàbitat es considera que es troba en un estat de conservació favorable quan hi conflueixen els tres aspectes següents:

- a) Quan la seva àrea de distribució natural i les superfícies de l'hàbitat compreses dins d'aquesta àrea siguin estables o estiguin augmentant.
- b) Quan l'estructura i les funcions específiques necessàries per al seu manteniment a llarg termini existeixin i puguin seguir existint en un futur previsible.
- c) Quan l'estat de conservació de les seves espècies característiques sigui favorable.

Així mateix, una espècie es considera que es troba en un estat de conservació favorable quan hi conflueixen els tres aspectes següents:

- a) Quan les dades sobre la dinàmica de les poblacions de l'espècie en qüestió indiquin que aquesta segueix i pot seguir constituint a llarg termini un element vital dels hàbitats a què pertany.
- b) Quan l'àrea de distribució natural de l'espècie no s'estigui reduït ni estigui amenaçada de ser reduïda en un futur previsible.
- c) Quan existeixi i probablement segueixi existint un hàbitat d'extensió suficient per mantenir les seves poblacions a llarg termini.

La Directiva determina que els espais de la xarxa Natura 2000 han de contenir mostres suficients dels hàbitats i de les poblacions de les espècies, de manera que garantint la conservació d'aquestes mostres i poblacions dins de Natura 2000 es pugui garantir l'objectiu per al qual s'ha creat aquesta xarxa d'espais.

La xarxa Natura 2000 consta de dos tipus d'espais:

- ZEC: Zones d'especial conservació (la Generalitat proposa la llista de Llocs d'Importància Comunitària – LIC- que la Comissió europea aprova definitivament. Posteriorment, la Generalitat les declara com a ZEC)
- ZEPA: Zones d'especial protecció per a les aus (les aprova directament la Generalitat de Catalunya)

¹ Es tracta dels hàbitats d'interès comunitari llistats en l'annex I de la Directiva 92/43/CE.

² Es tracta de les espècies d'interès comunitari llistades en l'annex II de la Directiva 92/43/CE.

El fet que un espai de Natura 2000 estigui designat com a LIC o com a ZEC indica que aquest és d'interès comunitari per a la conservació dels hàbitats de l'annex I i les espècies de l'annex II de la Directiva hàbitats, mentre que el fet que estigui designat com a ZEPA indica el seu interès comunitari per a la conservació de les espècies d'aus de l'annex I de la Directiva de les aus.

Les ZEC són designades pels estats membres d'acord amb la Directiva d'Hàbitats. Prèviament a aquesta designació, però, cal que la Comissió, de conformitat amb els estats membres, classifiqui com a llocs d'importància comunitària (LIC) els espais proposats. Les ZEPA són designades pels estats membres segons l'article 4 de la Directiva de les aus. Totes les ZEPA passen a formar part de Natura 2000 automàticament, i en elles és d'aplicació la seva normativa. Val a dir que un espai inclòs a Natura 2000 pot haver estat designat com una ZEC o com una ZEPA, però també com ambdues coses a la vegada.

Actualment, la Comissió europea ja ha aprovat definitivament les llistes de LIC per a les regions biogeogràfiques presents a Catalunya, la mediterrània i l'alpina. Concretament, mitjançant la Decisió de 12 de desembre de 2008 la Comissió aprova la llista de LIC per a la regió alpina que actualitza per segona vegada la primera llista de LIC aprovada el 22 de desembre de 2003. Així mateix, amb la mateixa data de 12 de desembre de 2008 la Comissió europea també aprova la Decisió que aprova la llista de LIC per a la regió mediterrània. Aquesta Decisió també actualitza per segona vegada la primera llista de LIC aprovada el 19 de juliol de 2006. Amb aquestes dues Decisions es declaren LIC tots els espais proposats per la Generalitat de Catalunya mitjançant l'Acord de Govern GOV/112/2006, de 5 de setembre de 2006. Totes aquestes decisions, a més d'aprovar una llista d'espais, també aproven una cartografia i una informació tècnica associada a cada espai. El pas següent, és determinar les mesures que cal aplicar a cadascun dels espais sense modificar-ne els seus límits. A tal efecte, la Comissió dóna de termini un màxim de 6 anys des del moment en que s'aprova la llista de cada regió biogeogràfica. En el cas de Catalunya amb presència de dues regions biogeogràfiques, l'alpina i la mediterrània, s'ha optat per realitzar aquest pas de manera independent per a tots els espais de la regió alpina, els 7 espais de la Plana de Lleida i la resta d'espais de la regió mediterrània.

3.1 Conservació dels hàbitats i les espècies mitjançant els espais de Natura 2000

L'article 3 de la Directiva hàbitats determina que els espais que componguin Natura 2000 han de contenir hàbitats de l'annex I o espècies de l'annex II.

Aquest mateix article també determina que aquests espais han de contenir mostres suficients dels hàbitats i les poblacions de les espècies, de manera

que garantint la conservació d'aquestes mostres i poblacions dins de Natura 2000 es pugui garantir la seva conservació al conjunt de la Unió Europea.

3.2 Les regions biogeogràfiques de la Unió Europea

El territori de la UE està dividit en 9 regions biogeogràfiques: la macaronèsica, la mediterrània, l'atlàntica, l'alpina, la continental, la boreal, la panònica, la del Mar Negre i la estèpica.

L'objectiu de garantir el manteniment (o el restabliment) de l'estat de conservació favorable dels hàbitats i les espècies en la seva àrea de distribució natural dins el territori de la UE s'ha d'aplicar per a cada regió biogeogràfica i, dins de cada una d'aquestes, per als hàbitats i les espècies que hi són presents de forma significativa i no marginal.

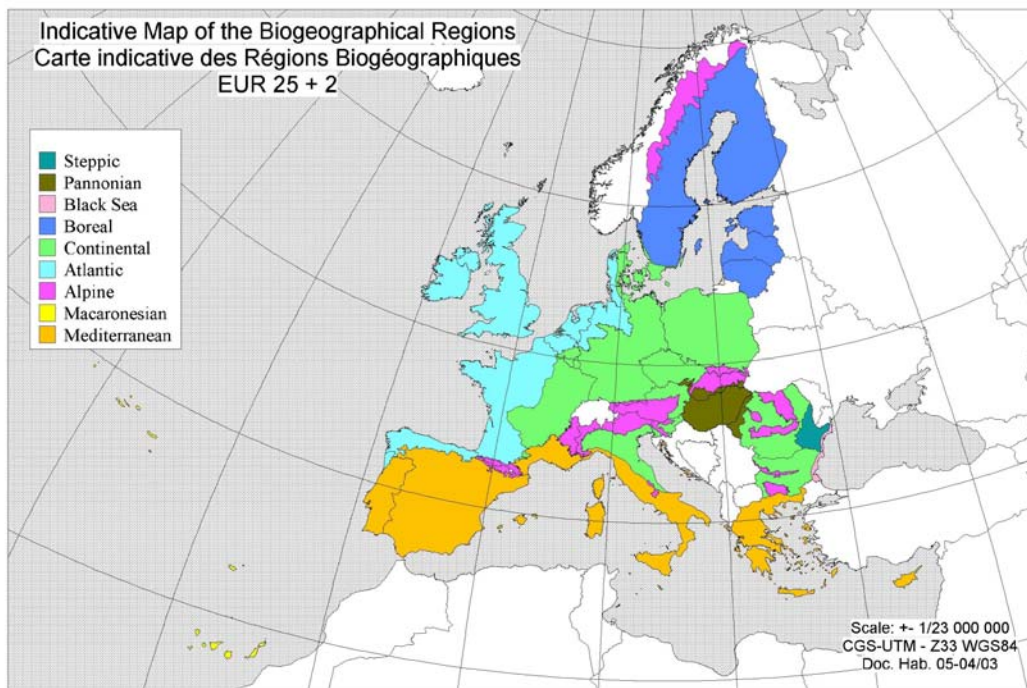

Figura 1 – Regions biogeogràfiques de la Unió Europea

3.3 Mesures de conservació a adoptar en els espais de Natura 2000

La Directiva 92/43 proposa una sèrie de mecanismes a desenvolupar en els espais de Natura 2000. Aquestes mesures són les que es determinen a continuació:

- a) Determinació de les mesures reglamentàries, contractuals i/o administratives necessàries per a les exigències ecològiques dels tipus d'hàbitats i espècies d'interès comunitari que hi ha en l'espai i que siguin objectiu de conservació, quan es cregui necessari, elaboració d'un Pla de gestió (específic de l'espai o integrat en altres plans de desenvolupament).
- b) Avaluació de les repercussions de plans i projectes que no tinguin relació directa amb la gestió de l'espai o que no són necessaris per a aquest, i que puguin afectar de forma apreciable, individualment o en combinació amb d'altres plans i projectes, l'espai i els seus objectius de conservació.
- c) Aplicació de mesures de conservació apropiades per evitar el deteriorament dels hàbitats i les espècies presents en l'espai.
- d) Vigilància de l'estat de conservació dels hàbitats i de les espècies, especialment en el cas de ser prioritàries.
- e) Elaboració dels informes esmentats en els articles 17.1 i 17.2 de la Directiva.

En els LIC, quan encara no han estat declarats ZEC, no és d'aplicació l'epígraf *a*.

Pel que fa a l'epígraf *b*, les autoritats nacionals competents només es declararan d'acord amb un pla o projecte concret després d'assegurar-se, amb aquesta avaluació, que no es perjudica la integritat de l'espai.

L'estat membre podrà autoritzar un pla o projecte que perjudiqui la integritat de l'espai, i els hàbitats o espècies que siguin objectiu de conservació d'aquests, quan no hi hagi solucions alternatives, i/o quan es tracti d'un pla o projecte que s'ha de realitzar per raons imperioses d'interès públic de primer ordre, incloses les de tipus social i econòmic. En aquest cas, l'estat membre haurà de prendre totes les mesures compensatòries que siguin necessàries, que haurà de comunicar a la Comissió, per garantir que la coherència global de Natura 2000 queda protegida.

En el cas que l'espai tingui hàbitats o espècies prioritàries i aquests siguin perjudicats pel pla o projecte, només es podran al·legar (per aplicar el que s'ha expressat en el paràgraf anterior) raons relacionades amb la salut humana i la seguretat pública, o relatives a conseqüències positives de primer ordre d'importància per al medi ambient, o bé, i amb una consulta prèvia a la Comissió, d'altres raons imperioses d'interès públic de primer ordre.

En definitiva, es planteja un escenari força obert però tutelat, en què a priori no es prohibeix res i on la gestió activa ha de tenir un clar paper protagonista. Es dona als estats membres la principal responsabilitat

d'aquesta tutela, i a la Comissió una capacitat de seguiment de què es fa (o no es fa) en els espais.

Mesures de gestió que es deriven de la inclusió d'un espai a la xarxa Natura 2000

GESTIO

- Els plans de gestió, els plans de conservació de les espècies i dels hàbitats, la monitorització i el seguiment de l'estat de conservació de la biodiversitat, la restauració dels hàbitats més amenaçats, són instruments que es mobilitzen amb la posada en marxa de Natura 2000.

AVALUACIÓ

- L'avaluació ambiental dels plans i dels projectes en els espais de la xarxa ha de garantir el manteniment de la seva coherència ecològica i el compliment dels seus objectius de conservació.

PARTICIPACIÓ

- La implicació d'un gran nombre de sectors interessats en la gestió (administracions locals, fundacions, entitats de custòdia del territori, consorcis, sindicats agraris...) ha de fer de la gestió de Natura 2000 un gran objectiu del conjunt de la societat, mitjançant la participació, el diàleg i el consens.

USOS COMPATIBLES

- Els usos i les activitats propis dels espais de Natura 2000 es continuen desenvolupant amb normalitat, en alguns casos amb més oportunitats de progrés. La integració de Natura 2000 en el Pla d'espais d'interès natural garanteix alhora l'aplicació del marc normatiu propi de Catalunya.

Els beneficis que es deriven de la inclusió d'un espai a la xarxa Natura 2000

FINANÇAMENT

- Els espais de Natura 2000 són àrees prioritàries d'acció per als instruments de finançament de la Unió Europea: fons de la política regional, fons de desenvolupament rural, Instrument Life, etc..., i ho seran cada vegada més.

AJUTS

- El Departament de Medi Ambient i Habitatge convoca anualment línies d'ajut específiques per a projectes de conservació i restauració, d'ús públic, de divulgació i interpretació, etc... en aquests espais, i Natura 2000 esdevé un criteri de prioritat per als ajuts a la gestió forestal sostenible, entre d'altres.

INVERSIÓ I OCUPACIÓ

- Natura 2000 pot contribuir a la creació d'ocupació en sectors com l'ecoturisme i el turisme rural, la comercialització de productes locals amb valor afegit, els serveis ambientals i educatius, etc..., impulsant el desenvolupament local basat en el patrimoni natural i cultural.

MESURES AGROAMBIENTALS

- Les mesures agroambientals en els espais de Natura 2000 impulsaran una gestió agrària sostenible, reforçant la relació entre la conservació de la biodiversitat i l'explotació agrícola. Els contractes territorials d'explotació poden fixar les mesures de gestió adequades i la dotació econòmica, en funció dels compromisos adquirits de manera voluntària.

4 La xarxa Natura 2000 a Catalunya

Vistos, doncs, tots els aspectes jurídics i administratius relacionats amb la xarxa Natura 2000, cal concloure que la Generalitat de Catalunya ha d'elaborar, aprovar i trametre a la Comissió europea:

- Una proposta d'espais naturals de la regió alpina catalana (vegeu figura 2) per a la seva possible consideració i aprovació com a LIC, i conseqüent inclusió a la xarxa Natura 2000.
- Una proposta d'espais naturals de la regió mediterrània catalana (vegeu figura 2) per a la seva possible consideració i aprovació com a LIC, i conseqüent inclusió a la xarxa Natura 2000.
- Una llista d'espais naturals (que pot ser única de tot Catalunya o dividida en les fases que es vulguin) per a la seva designació automàtica com a ZEPA, i conseqüent inclusió a la xarxa Natura 2000.

Un cop la llista de LIC d'ambdues regions biogeogràfiques ha estat aprovada per la Comissió europea, la Generalitat també ha d'aprovar el corresponent instrument de gestió de cada espai –independentment o de forma agrupada– que en permeti la seva declaració com a Zones Especials de Conservació (ZEC)

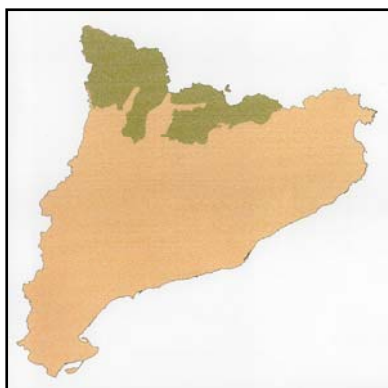

Figura 2 – Regions biogeogràfiques a Catalunya (alpina en color fosc i mediterrània en clar)

El llistat actual d'espais de la xarxa Natura 2000 a Catalunya es deriva d'una sèrie de propostes successives formulades per la Generalitat de Catalunya. Són les següents:

- Designació com a ZEPA, del Parc Nacional d'Aigüestortes, els Parcs Naturals del Cadí-Moixeró, Delta de l'Ebre i Aiguamolls de l'Empordà i la R.N.P de Mas de Melons en el règim establert per la Directiva 79/409 d'Aus (Acord de Govern 09/87)
- Designació com a ZEPA de terrenys del Delta del Llobregat en el règim establert per la Directiva 79/409 d'Aus (Acord de Govern 06/94).

- Proposta d'inclusió de diversos espais com a LIC a la xarxa Natura 2000 en la seva regió alpina catalana (Acord de Govern 1996).
- Proposta d'inclusió de diversos espais com a LIC a la xarxa Natura 2000 en la seva regió mediterrània catalana (any 1997).
- Proposta d'inclusió de diversos espais com a LIC a la xarxa Natura 2000 i de designació de diverses ZEPA en la seva regió alpina catalana (Acord de Govern de 20 de novembre de 2001).
- Proposta d'inclusió de diversos espais com a LIC a la xarxa Natura 2000 i de designació de diverses ZEPA en el sector estèpic de la regió mediterrània catalana (Acord de Govern de gener de 2003).
- Designació com a ZEPA alguns dels espais proposats a la xarxa Natura 2000 com a LIC (Acord de Govern de 8 de febrer de 2005)
- Designació de zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'importància comunitària (LIC) (Acord de Govern de 5 de setembre de 2006).
- Nova delimitació de diverses zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) (Acord de Govern 115/2009, de 16 de juny de 2009)
- Modificació puntual de diversos espais de la xarxa Natura 2000 (Acord de Govern 138/2009, de 16 de juny de 2009)
- Ampliació de diverses zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) (Acord de Govern 150/2009, de 29 de setembre de 2009)

Derivada de totes aquestes aprovacions, la xarxa Natura 2000 a Catalunya ocupa un total de 1.062.371 ha, de les quals 977.230 ha són terrestres i 85.141 marines. Consta dels següents espais:

Taula de superfícies de les llistes catalanes d'espais de la xarxa Natura 2000

Tipus	Núm. espais proposats	Superfície (ha)
Llocs d'importància comunitària (LIC)	115	1.039.004
Zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA)	73	910.827

Nota: totes les ZEPA, excepte 2, també estan designades com a LIC

Cal indicar que 19 dels espais que componen la proposta (prop de 4.000 ha) es troben integrats, exclusivament, per sistemes fluvials de manera que la seva delimitació respon a la franja de Domini Públic Hidràulic amb les comunitats riberenques adjacents.

Totes els espais designats com a ZEPA també ho són com a LIC excepte els espais d'Anglesola-Vilagrassa i Granyena que són exclusivament ZEPA. No obstant, en set casos la superfície de l'espai com a LIC i com a ZEPA no és la mateixa. És el cas de les ZEPA ampliades durant l'any 2009 per donar compliment a les dues Sentències del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees que exigien ampliacions de ZEPA. Són les següents:

Espais amb superfícies diferents com a LIC/ZEC o com a ZEPA

Codi	Nom	Superfície de LIC	Superfície de ZEPA
ES0000021	Secans de Mas de Melons Alfés	6.422,9	7.618,63
ES5130038	Secans del Segrià i Utxesa	3.792,9	7.727,27
ES5130016	Valls del Sió-Llobregós	26.620,0	26.846,56
ES0000321	Anglesola-Vilagrassa	856,6	1.122,66
ES5130025	Bellmunt-Almenara	3.464,2	4.039,48
ES5130036	Plans de Sió	5.289,6	10.382,69
ES5130037	Secans de Belianes-Preixana	1.924,6	6.521,12
Superfície total (ha):		48.370,8	64.258,41

A l'annex 1 es troba el llistat que descriu el global d'espais que componen la proposta amb la indicació de si estan declarats com a LIC o com a ZEC i/o com a ZEPA.

4.1 La declaració de les Zones Especials de Conservació i l'instrument de gestió

Tal com s'ha posat de manifest en els apartats anteriors per a tots els espais de la xarxa Natura 2000 declarats com a LIC existeix una obligació jurídica de determinar les mesures de conservació necessàries que n'assegurin la seva conservació per tal de poder procedir a la seva declaració com a ZEC. A Catalunya, s'ha optat per fer aquesta declaració de forma agrupada dels espais en funció de la regió biogeogràfica que ocupen ja que és en aquest marc més general on cal garantir el compliment de la Directiva i avaluar l'estat de conservació de cadascun dels hàbitats i de les espècies d'interès comunitari.

En una primera fase, s'ha declarat com a ZEC els 7 espais presents a la Plana de Lleida ja que comptaven amb un Pla de gestió i un Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge aprovat prèviament pel Govern l'any 2010 (AG 185/2010, publicat al DOGC núm. 5755 de 15 de novembre de 2010). Són:

Espais inclosos a l'Acord de Govern 166/2013 de declaració de ZEC a la Plana de Lleida

Codi	Nom de l'espai
ES5130021	Secans de la Noguera
ES5130025	Bellmunt-Almenara
ES5130035	Plans de la Unilla
ES5130036	Plans de Sió
ES5130037	Secans de Belianes-Preixana
ES5130038	Secans del Segrià i Utxesa
ES5130040	Secans de Mas de Melons-Alfés

El mes de desembre de 2013, en un segon Acord de Govern, s'ha procedit a la declaració com a ZEC dels 22 LIC que tenen més del 40% de la seva superfície en la regió alpina i la corresponent aprovació de l'Instrument de gestió. Són els següents espais:

Espais inclosos a l'Acord de Govern 176/2013 de declaració de ZEC de la regió alpina

Codi	Nom del Lloc d'Importància Comunitària	Superfície total (ha)	% en la regió alpina
ES0000018	Prepirineu Central català	57074,6	92,48
ES0000022	Aigüestortes	56033,27	99,13
ES5120002	Capçaleres del Ter i del Freser	12515,53	100
ES5120003	Serra Cavallera	6381,84	99,95
ES5120022	Riu Duran	102,73	100
ES5120024	Montgrony	3803,78	100
ES5120026	Tossa Plana de Lles-Puigpedrós	13308,18	100
ES5120027	Rasos de Tubau	644,53	46,03
ES5120028	Vall del Rigart	210,26	100
ES5130002	Riu Verneda	75,47	94,5
ES5130003	Alt Pallars	77335,72	94,72
ES5130004	Baish Aran	12451,02	100
ES5130005	Era Artiga de Lin - Eth Portillon	6871,98	100
ES5130006	Estanh de Vielha	28,88	100
ES5130007	Riberes de l'Alt Segre	216,62	82,95
ES5130010	Serra de Boumort- Collegats	18414,77	63,18
ES5130011	Riu de la Llosa	84,12	100
ES5130019	Estany de Montcortès	45,01	51,81
ES5130022	La Torrassa	59,58	100
ES5130023	Beneïdor	416,33	100
ES5130024	La Faiada de Malpàs i Combatiri	1280,75	66,54
ES5130034	Riu Garona	212,4	100

Queda pendent la tasca de declaració de les ZEC de la regió mediterrània –a excepció de les 7 de la Plana de Lleida- amb l'aprovació de l'instrument de gestió corresponent que està prevista al llarg de l'any 2014.

De cara a la redacció dels corresponents instruments de gestió- i d'acord amb el marc legal, i tal i com s'expressa en les Directrius aprovades pel Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient- aquest Instrument ha de determinar, entre d'altres, els següents aspectes:

- a) Els objectius de conservació, entenent-los com els nivells poblacionals de les diferents espècies així com la superfície i qualitat dels hàbitats, necessaris per a assolir un estat de conservació favorable.
- b) Les mesures apropiades per a mantenir els hàbitats i les espècies d'interès comunitari en un estat de conservació favorable.
- c) Les mesures apropiades per tal d'evitar el deteriorament, en un espai de la xarxa Natura 2000, dels hàbitats d'interès comunitari i dels hàbitats de les espècies d'interès comunitari, així com per evitar les alteracions que repercuteixin en les espècies que hagin motivat la designació de l'espai.

En aquest sentit, l'Instrument de gestió s'ha estructurat en tres grups de fitxes elaborades seguint la metodologia que es mostra a la figura següent. Són fitxes per:

1. Cadascun dels hàbitats d'interès comunitari presents a la regió
2. Cadascuna de les espècies d'interès comunitari presents a la regió
3. Cadascun dels Llocs d'Importància Comunitària que es declaren com a ZEC

Els dos primers grups de fitxes inclouen els següents continguts, que es descriuen més endavant:

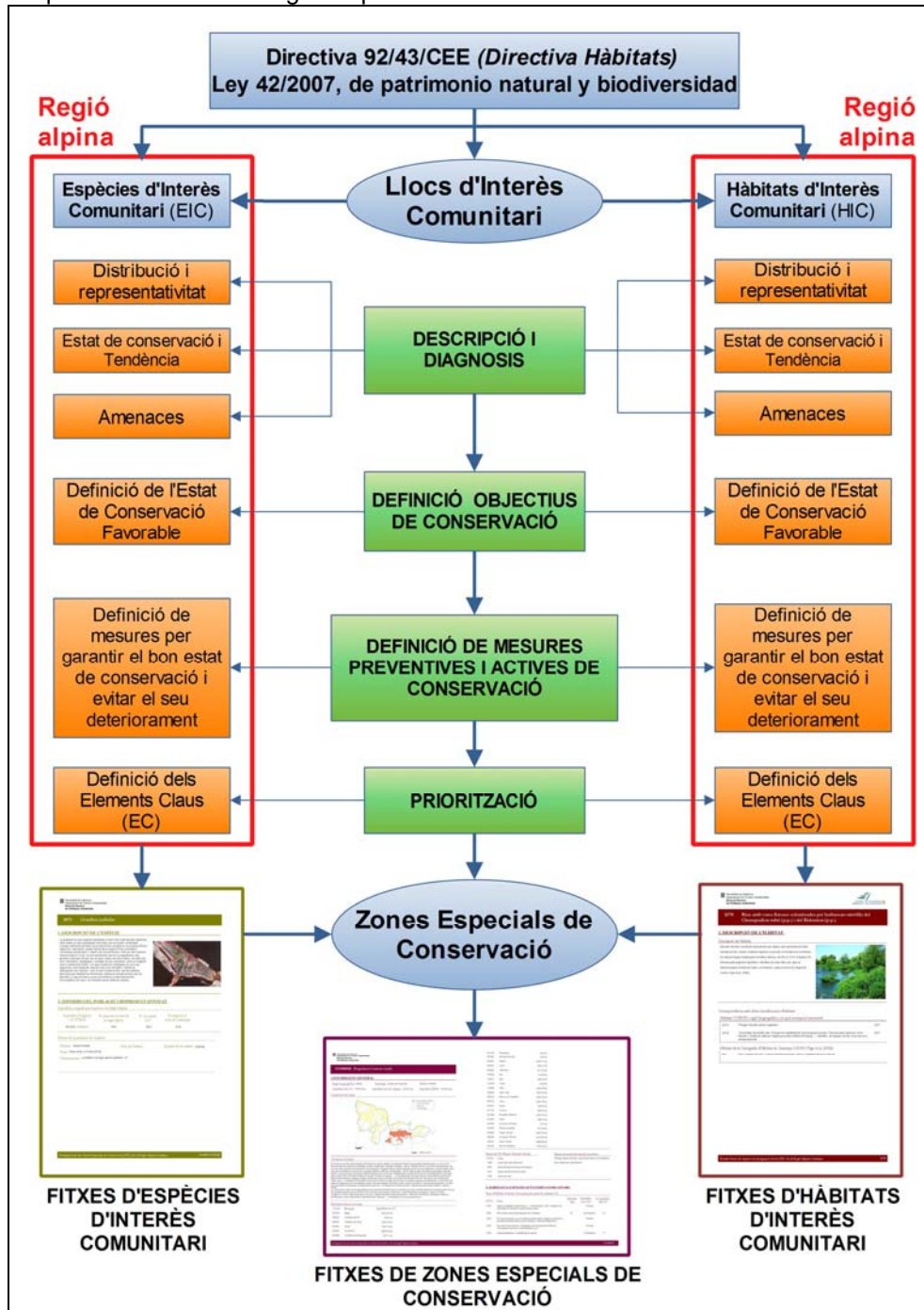
1. Descripció
2. Superfície i representativitat a cada espai
3. Diagnosi (estat de conservació, grau d'amenaça, amenaces i tendències)
4. Conservació (objectius de conservació, mesures i indicadors de l'estat de conservació)

Un aspecte a destacar, també determinat per la legislació vigent, és que per a cada element d'interès comunitari (hàbitats i espècies) identificats s'ha realitzat una prioritització de la seva presència a cada espai determinant si eren elements clau o no en un espai en funció d'uns criteris prèviament establerts basats en el seu grau d'amenaça i la seva representativitat en l'espai. El tercer grup de fitxes, les dels espais, s'ha elaborat a partir de les fitxes anteriors i tenint en compte els hàbitats i les espècies presents en cada LIC que han estat destacats com a elements clau.:

Per a l'elaboració d'aquestes fitxes s'ha comptat amb la informació continguda en els formularis oficials de cada espai però també amb la informació més actualitzada possible així com les consultes a experts necessàries per a la corroboració de la informació obtinguda. A tal efecte, s'ha treballat conjuntament entre la Direcció General de Polítiques Ambientals del Departament de Territori i Sostenibilitat –responsable del present document- i la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural. Aquesta darrera, ha aportat tota la informació tècnica elaborada en el marc dels Plans de Conservació i Seguiment de la Biodiversitat dels Parcs

Naturals de Catalunya, informació que ha estat clau per coordinar criteris i incorporar dades sobre el grau de representativitat, el grau d'amenaça o les mesures de conservació de determinats elements.

Esquema de la metodologia emprada en l'Instrument de declaració de les ZEC.

INSTRUMENT DE GESTIÓ